Szacher macher

3 kwietnia 1975 roku Bobby Fisher odmówił podjęcia walki z Anatolijem Karpowem, oddając mu tytuł Szachowego Mistrza Świata. Fisher nie podjął się obrony tytułu, ponieważ Międzynarodowa Federacja Szachowa (Federation Internationale des Echecs - FIDE) nie zgodziła się przyjąć jego żądań odnośnie warunków meczu.

Wierzył on, że dotychczasowe mecze szachowe były ustawione. Tym bardziej, że Karpow, który od 1975 roku przez 10 lat dzierżył tytuł mistrza świata był uważany za ulubieńca Breżniewa i wbrew jego niezaprzeczalnemu geniuszowi, zarzucano mu również, że kilka partyjek wygrał nieuczciwie.

Karpow został 12 w historii światowym mistrzem szachów. Dominował w tych rozgrywkach od początku lat

siedemdziesiątych do lat osiemdziesiątych, wygrywając po kolei światowe turnieje szachowe. Udowodnił, że jest najlepszym graczem, wygrywając m.in. z byłym obywatelem Związku Radzieckiego Wiktorem Korcznojem. Po jednym z meczów z Korcznojem, we Włoszech w 1981 roku, Karpow wysłał telegram do Breżniewa:

„Wielce szanowny Leonidzie Iljiczu! Jestem szczęśliwy, że mecz o tytuł mistrza świata zakończył się naszym zwycięstwem. Przyjmijcie drogi Leonidzie Iljiczu, wyrazy serdecznej wdzięczności za ojcowską troskę i uwagę, poświęconą mnie i naszej delegacji w okresie przygotowań i podczas meczu. Zapewniam Komitet Centralny KPZR i Prezydium Rady Najwyższej ZSRR, Rząd Radziecki i osobiście Was, Leonidzie Iljiczu, że w przyszłości dołożę wszelkich starań dla pomnożenia sławy radzieckiej szkoły szachowej”.

Tytuł mistrza zabrał

Karpowowi dopiero Garry Kasparow. Historie o meczach tych dwóch indywidualości, preferujących zupełnie inny styl gry, są fascynującą lekturą. Karpow był kochany w Związku Radzieckim i posiadał wiele potężnych politycznych kontaktów. Kasparow był określany jako typ buntowniczy, często wypowiadający się o swoim przeciwniku i o rządzie, stąd ich walki były zarówno polityczne, jak i psychologiczne.

Istniały plotki, że Karpow chciał otruć Kasparowa. Często przytacza się opowieść o tym, że zatrudnił też hipnotyzera, który siedział na widowni podczas partii szachów próbując wpłynąć na Kasparowa. Ten zarzucał również Karpowowi, że jego sekundanci i trenerzy oferowali mu napoje podczas meczów. Argumentował, że mogły one zawierać ukryte wiadomości. Twierdzono również, że Karpow regularnie przekupywał sekundantów Kasparowa i jego trenerów, by zdradzili mu kluczowy sekret, chcąc też przekupić głównego

trenera Kasparowa.

Garry Kasparow był zdania, że Karpow, jedna z najbardziej wpływowych osób w Związku Radzieckim, cieszył się bliskimi związkami z Breżniewem i używał ich często w przeszłości, by zablokować postępy armeńskiego chłopca (Kasparowa), między innymi poprzez zakaz występowania na zagranicznych turniejach szachowych, które były kluczowe dla młodego mistrza. Zachodni komentatorzy twierdzili, że zbyt rozmowny, pół-Żyd, nie był idealnym reprezentantem społeczeństwa radzieckiego i stąd utrudniano mu drogę do tytułu.

W końcu, w 1984 roku, Kasparow otrzymał szansę gry o tytuł. Seria 48 meczów przeciw Karpowowi trwała pięć miesięcy i była zdominowana przez politykę. Karpow wygrywał już 5-0 i w pewnym momencie potrzebował już tylko jednego zwycięstwa do uzyskania tytułu. Kiedy Kasparow zaczął

wygrywać, Karpow zupełnie się pogubił. Prasa światowa, która relacjonowała mecz - przerywany i bez uzasadnienia odkładany przez władzę - jako największy sportowy *come back* w historii. I wtedy stała się rzecz niebywała. Florencio Campomanes, prezydent Międzynarodowej Federacji Szachowej (FIDE), a prywatnie bliski przyjaciel Karpowa, nagle przerwał grę, tłumacząc to wyczerpaniem obydwu graczy. Już wtedy dziennikarze zaczęli głośno mówić, że mecz jest ustawiony, zdrowie Karpowa jest świetne i że decyzja została podyktowana żądaniem radzieckiej federacji szachowej, by Karpow utrzymał tytuł. Kilka miesięcy później Kasparow wygrał i oficjalnie został mistrzem świata w szachach.

Kasparow stwierdził, że podczas meczu z Karpowem, jego najbardziej zaufany trener, Jewgienij Władymirow, zachowywał się dosyć podejrzanie i robił

notatki z najnowszych taktycznych rozwiązań Kasparowa. Gracz był przekonany, że trener został przekupiony przez obóz rywala, dzięki czemu Karpow, po trzech przegranych partiach zaczął nagle łatwo ubiegać posunięcia Kasparowa.

Nie wszystkie ruchy na międzynarodowej szachownicy można było przewidzieć. W styczniowym wydaniu „Inside Chess” z 1995 roku pojawił się artykuł o korupcji w Międzynarodowej Federacji Szachowej. Ilustrowany był wizerunkiem dwóch ptaków o głowach Kasparowa i Campomanesa – prezydenta FIDE, w przyjacielskim uścisku. Nad ich głowami znajdował się napis; „Łapówki, Nadużycia, Oszustwa”. W wydaniu opisano zachowania korupcyjne podczas wyboru do FIDE. Campomanes, który zapowiadał, że nie będzie ubiegał się o reelekcję, został wybrany ponownie dzięki poparciu, tym razem, Garry’ego Kasparowa -

dawnego wroga.

Zgodnie z kodeksem etyki Międzynarodowej Federacji Szachowej wręczanie, próby wręczania, przyjęcie łapówki w jakiejkolwiek formie mające wpływ na rezultat meczu szachowego lub wyborów do władz FIDE jest pogwałceniem etyki szachisty.

Źródła: amazon.com; nytimes.com; chessninja.comarchive.deseretnews.com; sternik.yoyo.pl; correspondencechess.com; fide.com